

PAIX LITURGIQUE

Brev 8 %publiceLe%% 20 juli 2012

Pauluscentret - traditionen i nyevangeliseringens tjänst

I en gammal parisisk verkstad pågår sedan 2005 ett oväntat men framgångsrikt experiment, som går ut på att låta den traditionella liturgin tjäna nyevangeliseringen, den nyevangelisering som Benedictus XVI vill se för att väcka tron till nytt liv i de gamla katolska länderna. Initiativtagare till projektet är en ovanlig präst ursprungligen från Prästbrödraskapet S:t Pius X (FSSPX), abbé Guillaume de Tanoüarn. Nyligen tog han sig tid att träffa oss för ett samtal om Pauluscentret, där den traditionella liturgin samsas om utrymmet med olika kulturprojekt och ett sjudande intellektuellt liv, allt i en anda av kärlek till Kristus. Dessvärre vill kardinal-ärkebiskopen av Paris inte veta av Pauluscentret trots dess påfallande dynamik.

I - Inblick

En helt vanlig vardag, mitt emot café du Croissant i Paris, där socialistledaren Jean Jaurès blev skjuten 1914, har vi efter morgonmässan stämt träff med fader de Tanoüarn och en av de troende som regelbundet besöker centret. Fader de Tanoüarn är det få som aldrig hört talas om i franska katolska kretsar. I likhet med många andra har vi förstås följt hans atypiska filosofisk-teologiska bana. Däremot hade vi tidigare inte tänkt närmare på hans apostolat vid [Pauluscentret](#), vilket han grundade för snart sju år sedan, efter att ha lämnat FSSPX.

År 2006 var fader de Tanoüarn med om att grunda Gode herdens institut (l'Institut du Bon Pasteur, IBP), ett traditionellt prästinstitut för präster och prästkandidater som lämnat FSSPX. Projektet hade starkt stöd av Ecclesia Dei-kommissionens dåvarande ordförande, kardinal Castrillón Hoyos, som ville underlätta för så många som möjligt att försonas med Rom. IBP är fortfarande ett ungt institut med många starka viljor; växtvärk är ofrånkomligt; och ibland stormar det kring det unga prästbrödraskapet. Nyligen blev IBP föremål för en omtalad kanonisk visitation ledd av ärkebiskopen av Bordeaux, kardinal Ricard. Men sådant ligger egentligen utanför vårt ämne. Paix Liturgiques syfte är inte att lägga sig i de olika traditionella präst- och ordensgemenskapernas interna angelägenheter. I stället skall vi bekanta oss med det arbete som utförs vid Pauluscentret i Paris. Vilken är dess särart och omfattning? Och hur skriver det in sig i ärkestiftets övriga kyrkliga landskap, ett landskap utan större öppenhet för "traditionen"?

Vi började med att fråga fader de Tanoüarn, varför han hade valt Paulus som skyddspatron.

F. de Tanoüarn:

"Först och främst därför att han är missionären framför andra, och jag ville ju öppna ett missionscentrum. Vi får inte nöja oss med att nå ut till gängse traditionella kretsar, vilka för övrigt borde missionera mer, utan måste våga nå ut till nya grupper.

I andra hand därför att jag känner starkt för den teologi som man hittar hos den helige Paulus, den helige Augustinus och Pascal, en teologi med tonvikten lagd vid arvssynden och den heliggörande nåden (Rom. 5-8), en teologi som få vågar predika i dag - och därför tömmer sig också kyrkorna.

Slutligen därför att det hos den helige Paulus, som inte företräder en särskild spiritualitet, finns viktiga allmängiltiga insikter för nyörjare och konvertiter."

Pauluscentrets missionskallelse tar sig inte minst geografiska uttryck: centret är beläget rue Saint-Joseph, i hjärtat av Sentier, i kvarter som på vardagar sjuder av aktivitet men samtidigt är lättillgängliga med allmänna kommunikationsmedel. På så sätt kan centret nå ut till såväl förvärvsarbetande som söndagsmässbesökare. Rue Saint-Joseph ligger också tillräckligt långt från Quartier Latin för att inte inkräkta på Saint-Nicolas-du-Chardonnet, den berömda FSSPX-kyrkan mitt i Paris, vid vilken fader de Tanoüarn var kaplan i över tio år.

Pauluscentrets lokaler består av 400 kvm verkstads- och lagerutrymmen fördelade på fyra plan. Kvarteret hyste länge tyghandlare, men de senaste tio åren har många flyttat ut. Därmed har lokaler blivit lediga. Dessa uppvisar som regel en säregen, grovhugget charmig karaktär, samtidigt som hyran är förhållandevis låg, men planlösningen brukar vara minst lika säregen. Pauluscentrets hyreskostnader täcks med medel från de troende.

Kapellet rymmer i en stor sal i höjd med gatan. Altaret skymmer delvis av höga, massiva pelare och en stor modern trappa som leder upp till våningarna ovanför. Första våningen rymmer lektionssalar och prästernas arbetsrum. På andra våningen finns prästlägenheter. Källarplanet når man från kapellet; det består av behagliga rum men är likväl en källare. Här finns dels lager- och ordningsutrymmen, dels den så viktiga församlingssalen.

År 2005, när centret grundades, firades här redan tre mässor varje söndag. I dag är man uppe i fem - kl. 9, 10, 11, 12.30 samt 19. För mässorna står två, i bland tre, präster från Gode herdens institut: abbé de Tanoüarn och minst en assisterande präst. Som lägst besöker 250 troende centret varje söndag. På vardagarna erbjuds alltid två mässtillfällen.

Till detta digra liturgiska program skall läggas det för centret utmärkande: katekesundervisning riktad särskilt till vuxna (inte sällan odöpta vuxna); föredrag och debatter i de mest skiftande ämnen; kursverksamhet, yrkesutbildning och sociala aktiviteter. Inte minst det senare är viktigt, då många av centrets mässbesökare speglar dagens parisiska befolkning, där många är ogifta eller på annat sätt ensamma.

“Tanken med föredragen, trosundervisningen och utbudet av yrkesinriktade utbildningar är att helt vanligt folk, bland andra isolerade förvärvsarbetande, skall få möjligheten att komma i kontakt med kyrkans tradition av social omsorg i all dess rikedom” förklarar den färgstarke abbén. Att mitt i stadens vimmel och på enklaste tänkbara sätt erbjuda tillgång till daglig mässa, böneliv och katolskt liv i vid bemärkelse, så kan centrets uppdrag sedan sju år sammanfattas.

Vi satt kvar och pratade. Willy, den lekman som satt med oss, sa något uppgivet: “På centret är det trångt och egentligen inte så praktiskt, under det många kapell och kyrkor i Paris står tomma...” Nog är det beklagligt. Samtidigt visar det vad tron förmår. Trots bristande resurser växer centret.

Vem är då denne Willy? Ett är säkert, ingen vanlig kyrkibesökare. Willy är på många sätt typisk för Pauluscentret. Han föddes i faubourg Saint-Antoine och levde länge utan band till kyrkan. Trots 80 år fyllda är han en ung katolik. Han döptes nämligen under påsken 2009, här på Pauluscentret. Hans konversion väcker vår nyfikenhet. Willy berättar då i all enkelhet, fast med en glimt i ögat: “Jag har vänner i Provence, inte långt ifrån Le Barroux (ett berömt traditionellt benediktinkloster), där munkarna bakar ett fantastiskt gott bröd. Varje gång jag besökte dem fick jag tillfälle att berömma brödet, varpå mina vänner hänvisade till det för mig okända klostret. Samtidigt brukade de tillägga: 'jo, de bakar förvisso ett gott bröd, de där munkarna, men de är inga bra munkar.' Så småningom förstod jag att anklagelsen bestod i att munkarna var alltför traditionella. Detta gjorde mig naturligtvis nyfiken, och till sist besökte jag klostret. Jag fastnade. En första reträtt ledde till en andra, och snart bad jag att få bli döpt. Eftersom jag bodde i Paris, tipsade munkarna mig då om Pauluscentret.”

På Willy, som inte hade minsta erfarenhet av katolsk liturgi, gjorde den traditionella gudstjänstordningen ett intryck av självklarhet. Dock blev övergången från det stora benediktinklostret till Pauluscentrets trångboddhet och enkla förhållanden inte raktigenom smärtfri. Först blev Willy irriterad. I dag föredrar han att anlägga ett litet annat perspektiv. "Pauluscentret lever Jesu enkelhet i stallet i Betlehem.” **Willy gör sig inga illusioner: ärkestiftet kommer att fortsätta låtsas som om centret inte fanns. Han skulle dock hellre se att stiftsledningen i ett utslag av kristlig omsorg om sina medbröder anförtrorde ett lämpligt kyrkorum åt fader de Tanoüarn. "Med en riktig kyrka eller ett riktigt kapell skulle de troende bli ännu fler", säger Willy med övertygelse.**

Guillaume de Tanoüarn tycks dela hans bedömning. I förtroende berättar han att han bett biskopsämbetet om möjligheten att verka i någon av ärkestiftets kyrkor varje söndagskväll för att där fira mässan och evangelisera. Den karismatiske prästen framhåller att påvens motu proprio Summorum Pontificum (utfärdat 2007) förändrat de tidigare vanligtvis ansträngda relationerna mellan traditionalistiska präster och vanliga stiftspräster. Han känner flera kyrkohedar i Paris som i dag vore villiga att ta hjälp av Pauluscentrets präster om bara ärkebiskopen ville tillåta det. För att illustrera utvecklingen sedan Summorum Pontificum berättar han, att det inte längre är några problem att få fira den traditionella liturgin vid dop och bröllop ute i vanliga församlingar. I dag ger kyrkoherdarna som regel de tillstånd som behövs. Före 2007 var läget ett helt annat.

Sedan 2007 deltar abbé de Tanoüarn varje år i ärkestiftets oljeinvigningsmässa. Häri ser han en viktig symbol för enheten i kommunion under påven. "Påven har gett oss en hållbar teologisk ram för en verklig inomkyrklig försoning. Vi måste alla vara lojala mot honom. Med uppriktigt och ödmjukt sinne, vilket inte betyder vare sig naivitet eller underkastelse. På så sätt kan traditionalismen tjäna nyevangeliseringen." Han tillägger: "Vår dröm, den utmaning vi antagit, det är att visa att den traditionella liturgin är lika effektiv i nyevangeliseringens tjänst som i forna tiders missioner."

II - Paix liturgiques analys

1) Pauluscentret, som är invigt åt helgonen Paulus och Josef, är på ett särskilt sätt knutet till Benedictus XVI:s pontifikat. Centret grundades samma år som påven valdes. I detta ligger mer än bara ett trivalt sammanträffande. Fader de Tanoüarn utvecklade detta tema i sin invigningspredikan på Josefsdagen 1 maj 2005. En påve vid namn Josef, ett kapell beläget rue Saint-Joseph, invigt åt den helige Josef och det på Josefsdagen... En påve med ett sarskilt gott öga till den helige Paulus... En påve med siktet inställt på den inomkyrkliga försoning som Pauluscentret förespråkar... Försynen visar sig i små såväl som stora ting.

2) Mindre glädjande är vad vårt samtal med fader de Tanoüarn och Willy visar gällande ärkestiftets bemötande av "traditionella" katoliker. Stiftsledningens hållning gentemot Pauluscentret vittnar om bristande välvilja gentemot traditionalister som försonas med Rom. I Paris - och tyvärr inte bara Paris. I en tid då Rom och FSSPX glädjande nog inlett försoningssamtal vill man tro att kyrkans herdar, biskoparna, ständigt har för ögonen sin första plikt, nämligen kärleken till de själar som anförtratts dem.

3) I samband med redan nämnda invigningspredikan framhöll fader de Tanoüarn att Pauluscentrets två skyddspatroner illustrerar något alldeles väsentligt i den katolska religionen. Josef är Beskyddaren och Bevararen. Paulus är Missionären som sprider det som blivit bevarat. "Ingen mission utan bevarande", påpekade fader de Tanoüarn 1 maj 2005. Missionen är oupplösligt knuten till viljan att troget bevara uppenbarelsen och traditionen, det genom kyrkan nedärvda. Mission förutsätter kontinuitet. Orden kunde ha yttrats av Benedictus XVI själv...

4) I en tid då en del franska kyrkliga dignitärer fortsätter att diskriminera de troende på grundval av deras liturgiska, teologiska eller till och med politiska hemvist är fader de Tanoüarns mod desto mer berömvart. Han har vågat verka för inomkyrklig försoning fastän han bemöts med misstro. Han har samtidigt velat verka för vidsynthet och fri debatt i känsliga frågor. På Pauluscentret råder stor frihet i en anda av kristlig kärlek. Olika sorters katoliker samsas och umgås. Spiritualitet, mänsklig odling och liturgi vävs samman. Nåd och natur har sin plats. Ett intelligent samtal blir möjligt. Många vittnar att de här hittat sitt hem. Sunda katolska principer, dock utan åsiktspolis. Här springer ingen med pekpinne i högsta hugg. Varken modernister eller integrister.